

Polecenia podsumowujące

1. Opisz zmiany terytorialne państwa Franków od panowania Chlodwiga do Karola Wielkiego.
2. Przedstaw organizację władzy w państwie Franków za panowania Karola Wielkiego.
3. Wymień osiągnięcia kulturowe państwa Karola Wielkiego.
4. Omów znaczenie renesansu karolińskiego dla kultury europejskiej.

Czasy Merowingów i pierwszych Karolingów

V w. – zjednoczenie Franków przez Chlodwiga.

496 – chrzest Chlodwiga.

VI w. – spisanie prawa salickiego.

Wzrost znaczenia majordomów kosztem władców.

732 – bitwa pod Poitiers – zwycięstwo Karola Młota nad Arabami.

751 – obalenie dynastii Merowingów i przejęcie władzy przez Pepina Krótkiego z dynastii Karolingów.

756 – utworzenie Państwa Kościelnego.

Karol Wielki

771 – koronacja Karola Wielkiego na króla Franków.

Przyłączenie do monarchii Franków terenów położonych na północ od rzeki Ebro oraz państwa Longobardów.

Chryścianizacja zajętych ziem.

800 – koronacja Karola Wielkiego na cesarza rzymskiego, odnowienie Cesarstwa Rzymskiego.

Uniwersalizm karoliński.

Organizacja państwa Karola Wielkiego

Administracja

- monarchia patrymonialna – państwo własnością władcy
- podział kraju na hrabstwa iarchie
- kontrola administracji przez urzędników królewskich (*missi dominici*)
- nadawanie beneficjów urzędnikom

Gospodarka

- oparta na rolnictwie
- wielkie majątki ziemskie
- reforma monetarna – wprowadzenie srebrnego denara

Armia

- ciężka jazda trzonem armii
- piechota rekrutowana z osób wywodzących się z mniej zamożnych grup społecznych

Renesans karoliński

Okres intensywnego rozwoju kultury

- nawiązywanie do kultury antycznej
- tworzenie szkół przykatedralnych i przykatedralnych
- podział nauczanych przedmiotów na siedem sztuk wyzwolonych – *trivium* i *quadrivium*
- wzrost znaczenia kopistów
- wprowadzenie minuskuły karolińskiej

Znaczenie renesansu karolińskiego

- rozwój życia naukowego
- upowszechnienie się języka łacińskiego wśród elit
- wsparcie uczonych przez władzę
- reforma pisma
- podniesienie poziomu nauczania

Polecane publikacje

Gustav Faber, *Merowingowie i Karolingowie*, Warszawa 1994.

Rosamond McKitterick, *Królestwa Karolingów, 751–987. Władza – konflikty – kultura*, Warszawa 2011.

Ernst W. Wies, *Karol Wielki. Cesarz i święty*, Warszawa 2016.

